ВАТАНПАРВАРЛИК ТАШАББУСЛАРИ КЕНГ ҚАНОТ ЁЯВЕРСИН

Тошкент саноатчилари, Хоразм пахтакорлари доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олдилар.

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 232 (3714).

25 НОЯБРЬ

ШАНБА

1967 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

ИЛҒОРЛАР САФИГА ҚЎШИЛИНГ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини янги ишлаб чиқариш ютуқлари билан кутиб олиш, қўшимча 150 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан оширилган социалистик мажбурият қабул қилган Тошкент шаҳар саноат корхоналари коллективларининг ташаббусини маъқуллади ҳамда партия ва касаба союз ташкилотлари зиммасига меҳнаткашларнинг бу ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйиш, коллективларнинг куч-ғайратини 1967 йил ва беш йилликнинг қолган йиллари планини муваффақиятли бажаришга сафарбар этиш вазифасини юклади.

Областдаги қатор саноат корхоналарининг коллективлари Москва, Ленинград, Тошкент шаҳар саноат корхоналари коллективларининг ташаббусига қўшилиб, зиммаларига юксак мажбуриятлар олмоқдалар. В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи коллективи беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва қўшимча бир неча минг тоннадан пўлат ҳамда прокат ишлаб чиқаришга аҳд қилди. Бекобод цемент комбинати меҳнаткашлари эса беш йиллик пландагига қўшимча 60 минг тонна цемент, Чирчиқ электрохимия комбинати коллективи ўнларча минг тонна минерал ўғитлар тайёрлаш, «Узбекуголь» комбинати кончилари эса 200 минг тонна кўмир қазиб чиқариш, Янгийўл мебель фабрикаси 2,5 миллион сўмлик мебель, тажриба-экспериментал колбаса заводи 450 тонна колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар. Қатор қурилиш ташкилотлари коллективлари ҳам юксак марралар белгилашди. «Узбекшахтострой» қурилиш тресты беш йиллик планидагига қўшимча 3,5 миллион сўмлик, 160-қурилиш тресты 3 миллион сўмлик, 6-қурилиш тресты 3,5 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга қарор қилди.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг бюроси шаҳар ва район партия комитетлари, касаба союзлари область Совети, саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг партия ташкилотларига Тошкент шаҳар ва областдаги бошқа шаҳар ҳамда районларнинг беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун зиммасига юксак социалистик мажбуриятлар олган саноат корхоналари коллективларининг ташаббусини қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйиш вазифасини топширди.

УМУМХАЛҚ ҲАРАКАТИ

Барча совет кишилари қатори областимиз меҳнаткашлари юбилей йилида ҳар қачонгидан ҳам самарали меҳнат қилмоқдалар. Ишчилар, деҳқонлар, транспортчилар ва алоқачилар янги-янги марраларни эгаллаяптилар, халқ хўжалигининг барча тармоқларини юксалтириш, халқнинг моддий фаровонлиги, маданий турмуш шароитини яхшилашда жуда катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Саноатчиларимиз маҳсулот ишлаб чиқариш планларини ойдан-ойга зиёдаси билан бажармоқдалар, қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг пахта, сабзавот, луб, мевалар етиштиришда эришган муваффақиятлари эса таҳсинга сазовордир. Областимиз ва Тошкентнинг Бутуниттифоқ Октябролди социалистик мусобақасида ғолиб чиққан қатор корхона ва колхозларига Эсдалик байроқларининг берилиши бунинг ёрқин тимсолидир.

Лекин совет кишиларининг эришилган муваффақиятлар билан ҳеч вақт мағрурланиб кетмаслик сингари олижаноб фазилатлари бор. Улар ютуқларни янада мустаҳкамлашга, халқ хўжалигини ривожлантиришда янада каттарок марраларни эгаллашга астойдил интилмоқдалар. Завод-фабрикалар, колхоз-совхозлар, ташкилотлар коллективлари хўжалик йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш, КПСС XXIII съезди тарихий қарорларини барвақт амалга ошириш, бешйиллик план вазифаларини беками-кўст бажариш учун иш суръатига суръат қўшмоқдалар, умумхалқ мусобақаси байроғини янада баланд кўтармоқдалар.

Шунинг учун ҳам Москва ва Ленинграддаги қатор саноат корхоналари коллективларининг бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш ва улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш юзасидан бошлаган ташаббуслари областимиз меҳнаткашлари томонидан қизғин кутиб олинди. Тошкент шаҳар саноатчилари бу қутлуғ ҳаракатга бажонидил қўшилдилар ва зиммаларига юксак мажбуриятлар олдилар. Хоразм области қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам юксак марралар кўзланган мажбурият олдилар. Ўзбекистон КП Марказий Комитети Тошкент саноат корхоналари ва Хоразм область колхоз-совхозлари коллективларининг бу ватанпарварлик ташаббусларини тўла маъқуллади ва республикамиз меҳнаткашлари ўртасида кенг ёйиш учун тавсия этди.

Янгиликнинг қаноти бор деб, бежиз айтмаган халқимиз. Бу ташаббус ҳам парвоз этиб, бир зумда бутун республикамиз, шу жумладан областимиз шаҳар-қишлоқларига етди. Унинг издошлари сафи кундан-кунга ортиб бормоқда. Ўнлаб саноат корхоналари коллективлари бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш режаларини тузиб чиқдилар ва уларни бирин-кетин амалга оширмоқдалар. Оҳангарон шахтёрлари, Чирчиқ электрохимия комбинати, Бекободдаги В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи, Янгийўл, Олмалиқдаги қатор корхона, 6-, 160-, «Ўзбекшахтострой» қурилиш трестлари коллективлари шулар жумласидандир. Ташаббускорлар иложи борича камроқ меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга эришишни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйганлар.

Жойлардаги партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва хўжалик органлари социалистик мусобақа илғорларининг бу ташаббусини кенг ёйиш учун зарур чора-тадбирларни кўришлари, уларнинг тўплаган тажрибасига таянган ҳолда ҳар бир коллектив куч-ғайрати, ижодий изланишини резервларни аниқлашга сафарбар этишлари керак. Чунки тажриба шуни кўрсатмоқдаки, қаерда резерв ва имкониятлардан яхши фойдаланилаётган бўлса, ўша ерда иш яхши бормоқда, давлат планлари муттасил тўла бажарилаяпти. Аммо, умуман олганда ишлаб чиқариш резервларидан қониқарсиз фойдаланилаётганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Областимиздаги ўнлаб саноат корхоналарининг белгиланган топшириқни бажара олмаётганлиги, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини камайтириш борасида ўз олдида турган вазифаларининг уддасидан чиқа олмаётганлиги ачинарли бир ҳолдир.

Илғорлар тажрибаси катта бойликдир. Ҳар бир ишчи инженер-техник ходим ва хизматчини ундан баҳраманд қилиш жуда муҳимдир. Янгилик завод, цех, участка технологиясида мустаҳкам ўрин эгаллаши, камчиликлар эса бартараф этилиши лозим. Бунинг учун завод-фабрикаларда меҳнатни илмий асосда уюштириш, ишлаб чиқариш маданияти ва саноат эстетикасини кенг жорий қилиш зарур.

Бешйилликнинг қолган йиллари ичида саноат маҳсулоти тайёрлаш, капитал қурилиш, транспорт ва алоқа хизмати ҳажми кескин ортиб боради. Шундай бир шароитда тежамли ишлаш алоҳида аҳамиятга эгадир. Шу сабабли ҳам барча корхона ва ташкилотларда материал, хом ашёни тежаб-тергаб сарфлашга алоҳида эътибор бериш, ҳар бир меҳнаткашнинг тежамли ишлашига эришиш, бу соҳада бошқаларга ўрнак бўлаётган ишчилар, инженерларни моддий ва маънавий рағбатлантириш даркор.

Йилимизнинг тугашига бир ойдан ортиқроқ вақт қолди. Уни муваффақиятли якунлаш билан корхоналаримизнинг бешйилликнинг учинчи йилида бир меёрда ишлаши учун пойдевор қўйилади. Шунинг учун ҳам ҳар бир коллективнинг хўжалик йилини яхши натижалар билан тугатишини таъминламоқ керак. Бунинг учун аввало илғорлар тажрибаси асосида социалистик мусобақани авж олдириш, уни вақти-вақтида якунлаб туриш, мусобақа кучини бешйиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажаришга йўналтириш керак.

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажаришга ҳисса қўшиш ҳар бир меҳнаткашнинг муқаддас бурчидир. Шунинг учун ҳам ташаббускорлар сафига қўшилинг, бу ватанпарварлик ҳаракати кенг қулоч ёяверсин!

Суратда: КАЛИНИН районидаги Куйбишев номли колхозда парникда қизартирилган помидорларни савдо ташкилотларига жўнатиш пайти.

М. Миржалолов фотоси.

ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНИ МАЖБУРИЯТИНИ БАЖАРДИ

ТУЙТЕПА. (Телефон орқали олинди). Район пахтакорлари юбилейни қувончли натижалар билан кутиб олдилар. Ҳамма колхозлар, Киров номли совхоз пахта тайёрлаш планинигина эмас, социалистик мажбуриятларини ҳам адо этдилар.

Ўрта Чирчиқ районининг пахтакорлари давлатга 51 минг 380 тонна пахта топшириб, йиллик планларини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекканларида давлатга топширадиган пахтани 60 минг тоннага етказамиз деб сўз берган эдилар. Мана, бугун улар ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Она-Ватан улардан 60 минг тоннадан ортиқ пахта қабул қилиб олди. Район механизаторлари пландаги 30 минг тонна ўрнига 40 минг 300 тонна пахтани машинада териб, бу соҳадаги социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар.

Пахтадан мўл ҳосил олишда Куйбишев номли, Охунбобоев номли, Терешкова номли, «Полярная звезда», «Северний маяк» колхозлари айниқса қувончли натижаларга эришдилар. Бу хўжаликлар ҳар гектар ердан 27—32 центнердан ошириб «оқ олтин» йиғиб олдилар. «Партия XXII съезди» колхози қолоқликдан чиқиб, илғорлар сафига қўшилди.

Районнинг бундай қувончли натижага эришишида даставвал пахтачиликнинг комплекс механизациялаштириш учун чинакамига кураш олиб борилаётгани тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтиш керак. Ўртачирчиқликлар машинада пахта териш соҳасида қўшни Оққўрғон районига етиб оламиз, деб айтган эдилар. Планда мўлжаллангандан 10 минг 300 тонна кўп пахтани машинада тердилар. Районда ишлаган ҳар бир машина билан терилган пахта 67 тоннани ташкил этади.

Ўрта Чирчиқ районида қолган ҳосилни қисқа фурсатда, нобуд қилмай йиғиб олиш, республикамизнинг 4 миллион тонналик хирмонига муносиб ҳисса қўшиш, 1968 йил мўл ҳосилига пухта замин тайёрлаш мақсадида барча тадбирларни амалга оширмоқдалар.

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 24 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	бир кунда	мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: мавсум бошидан бери
Оққўрғон	0,09	120,73	0,05	136.90
Бўка	0,11	119,71	0,03	142,63
Юқори Чирчиқ	0,21	117,22	0,10	143,10
Ўрта Чирчиқ	0,22	116,60	—	134,31
Янгийўл	0,14	115,75	—	123,30
Оржоникидзе	0,28	110,99	—	100,09
Бекобод	0,18	103,82	—	106,74
Область бўйича:	0,15	116,14	0,02	131,75

«УЧҚУН» галантерия-тўқимачилик фирмасининг чевар бичувчиси Тамара Аъзамова ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятни муваффақиятли адо этмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ШУДГОРЛАШ ЎЛДА-ЖЎЛДА

Бундан икки ҳафта илгари бош агроном Асқархўжа Носирхўжаев куни билан идорадан кетмади. Шудгор қилишни тезлаштириш юзасидан график тузиб чиқди. Графикка мувофиқ дастлабки кундан бошлаб мавжуд тракторларнинг 80 проценти далага чиқиши ва шудгорлаш узоғи билан 1 декабргача тамомланиши керак эди.

Агроном ҳисоб-китобда янглишибди. Графикни ўйламай-нетмай, шароитни ҳисобга олмай туриб тузган экан. Оқибатда шудгорлаш графикка қараганда анча орқада қолиб кетди. Дастлабки ҳафтанинг ўзидаёқ белгиланган тракторларнинг ҳаммаси далага чиқмади. 13 трактордан 6 тасигина ишлади холос. Бир ҳафтада атиги 50 гектар ер ҳайдалди. Тракторларнинг иш унуми паст. Ҳар бир трактор кунига ўртача 4—5 гектар ерни шудгор қиляпти, холос. Шундай ачинарли аҳволга қарамай, иш икки сменада олиб борилмаяпти.

Колхозда шу кунларда қилинаётган ишларни кузатсангиз, ҳаммаси чалакам-чаттига ўхшайди. Шудгорлаш ўлда-жўлда. Ер тайёрланмаган. Бир участкага борсангиз, ғўзапоя юлинаётганлигини кўрасиз. Бир жойда эса ғўзапояси юлинмаган ерлар шудгор қилиб юборилганининг гувоҳи бўласиз. Яна бир ерда эса машина билан терилганидан кейин подбор қилинмай, ҳосилнинг бир қисми сочилиб ётибди.

Пардабой Мамадиев бошлиқ участканинг иши бу йил ёзи билан мақталди. Ҳақиқатан ҳам бу ерда мақтовга арзийдиган ҳосил етиштирилди. Участка аъзолари 160 гектар ернинг ҳар гектари ҳисобига 19 ўрнига 25 центнердан пахта топшириб, планни анча ошириб бажардилар. Ғалаба рапортига қўл қўйган пайтда участка бошлиғи тантанали ваъда бериб, ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил топширажагини айтди. Лекин, дастлабки қўлга киритилган ғалаба участка бошлиғини эсанкиратиб қўйди. Сўнгги ёмғирдан кейин колхозчилар далада кўринмай қолишди. Эндиликда ҳосилнинг кўп қисми нес-нобуд бўлмоқда. Ҳосилдан бўшаган ерларнинг ғўзапоясини юлиш пайсалга солинмоқда. Бу ерда экинларга мол қўйиб юборишдек ярамас фактлар тез-тез содир бўлиб турибди. Ўқитувчи Наби Абубакиров бунга мисол. У молларини экинга қўйиб юборган. У бундай ҳаракати учун ўз вақтида огоҳлантирилди. Лекин, тегишли хулоса чиқармади. Яна молини қўйиб юборди. Кейин жарима солинди. Врач Эрйигит Душабоев ҳам молларини экинга тушириб, ғўзани пайхон қилиб юбормоқда.

Колхозда етиштирилган мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмасдан тезроқ йиғиштириб олишдек муҳим иш пухта ташкил этилмаган. Пардабой Муҳаммадиев, Саттор Маманазаров ўртоқлар бошчилик қилаётган участкаларда ҳам план бажарилгач, далада колхозчилар кўринмай қолди. Бу ерда келгуси йил ҳосилига замин яратиш юзасидан ҳозирдан пухта тайёргарлик кўрилмаяпти. Агроном Асқархўжа Носирхўжаев юқоридаги кўнгилсиз фактлардан хабардор. Аммо, бунинг олдини олишда ташаббус кўрсатмаяпти.

Район хўжаликларининг сводкасига кўз ташлаймиз. Бир қатор колхозлар ҳосилни барвақт йиғиштириб олиб, шудгорлашни кучайтириб юборишган. Тельман номли, Тимирязев номли, Калинин номли колхозларда иш яхши кетяпти. Шунинг учун ҳам кунлик график ошириб бажарилмоқда. Шудгорлаш илғорларининг сири шундаки, ҳайдов тракторлари барвақт ремонтдан чиқарилди, шудгорлаш уюшқоқлик билан бошланди, иш икки сменада ташкил этилди.

«Партия XX съезди» колхозида эса аҳвол бутунлай бошқача. Шудгорлаш кечикиб кетяпти. Бу ерда 13 та ҳайдов трактори бор. Шудгорлаш бошланганига қарамай, тракторларнинг 2 таси ҳалигача ремонтдан чиқарилмаган.

Колхозда тракторларга эҳтиёт қисмлар етишмаётганлиги ҳақида анчадан бери гап-сўз бўлади. Бундай аҳвол «Узсельхозтехника»нинг район бирлашмаси бўлимларига ҳам маълум. Лекин, запас қисмлар билан таъминлашда «Узсельхозтехника» бирлашмаси ходимлари дурустроқ бош қотиришмаяпти. Улар запас қисмлар сўраб келганларга «бизда бундай нарсалар йўқ» деб елкаларини қисишдан нарига ўтишмаяпти.

«Партия XX съезди» колхозида 1258 гектар майдондан энди 100 гектарга яқини шудгор қилинди. Иш шу зайлда бўлса, шудгорлаш декабрь ойида ҳам тугалланмаслиги турган гап. Бундай сусткашликка дарҳол чек қўйиш керак.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири. Бўка райони.

САНОАТЧИЛАРИМИЗ ЗАФАРИ

Юбилей йилида зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун фидокорона меҳнат қилаётган Тошкент область ва шаҳар саноат корхоналарининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари катта ғалабани қўлга киритдилар. Социалистик мусобақани кенг авж олдириш, прогрессив технология ва илғор иш усулларини жорий қилиш, ишлаб чиқариш жараёнларини муттасил такомиллаштириш туфайли шу йилнинг 11 ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари — 24 ноябрда зиёдаси билан адо этдилар.

Саноат ходимлари кўпчилик муҳим маҳсулотлар тайёрлаш 11 ойлик топшириғини ҳам муваффақиятли бажардилар. Прокат, электр қуввати, минерал ўғитлар, пахта толаси, мебель, гўшт, мева, сабзавот консервалари ишлаб чиқариш планлари эса барвақт адо этилди.

Область саноатчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, йил охиригача пландагидан ташқари яна бир неча миллион сўмлик турли-туман маҳсулотлар ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ «КОММУНА» ГАЗЕТАСИНИ «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Фарғона областининг меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар қилиш соҳасидаги самарали иши учун ва биринчи сони босилиб чиққан кунга 50 йил тўлганлиги муносабати билан — **«Коммуна»** область газетаси **«Ҳурмат Белгиси»** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1967 йил 23 ноябрь.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА КУЗГИ ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 24 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Районлар	планга нисбатан процент ҳисобида
Калинин	94,5
Оржоникидзе	73.0
Оққўрғон	70,3
Юқори Чирчиқ	55.0
Янгийўл	37.0
Ўрта Чирчиқ	28,3
Бўка	23,5
Бекобод	10,0
Область бўйича:	43,5

ЎЗБЕКИСТОН ЛУБКОРЛАРИ МАРРАГА ЕТДИЛАР

Ўзбекистонда каноп ўрим-йиғими тамомланди. Давлатга 313 минг тоннадан кўпроқ каноп пояси топширилди. Бу — планда кўрсатилганидан қарийб 50 минг тонна ортиқдир. Каноп етиштириш юзасидан беш йилликнинг охирига мўлжалланган даражадан ўзиб кетилди. 20 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан планда белгиланган 140 центнер ўрнига 156 центнердан луб олинди.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози меҳнаткашлари мўл ҳосил етиштирдилар. Улар 1568 гектар майдоннинг ҳар гектаридан давлатга 210 центнердан луб сотдилар.

Бу йил биринчи марта навли уруғлар экилди. Ҳосил янги «ЛС-1» агрегатлари билан йиғиштириб олинди. Бунинг натижасида ҳосилнинг нобуд бўлишига барҳам бериш ва иш муддатини икки баравар қисқартириш имконияти туғилди.

Уруғлик канопни йиғиштириб олиш ҳам тугалланди. Илғор хўжаликларда ҳар гектар ердан саккиз центнергача уруғлик олинди. Бу—планда кўрсатилганидан икки баравар ортиқдир. (ЎзТАГ).

КЎККА бўй чўзаётган кўркам бинолар Чилонзорнинг бир ҳуснига-ўн ҳусн қўшиб турибди. Кўз ўнгингизда Ватанимиз пойтахти қурувчиларининг тошкентликларга армуғон этган кўп қаватли турар-жой бинолари.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯНГИ ТОШКЕНТ ЖАМОЛИ

Пойтахтимизнинг аввалги харитасига боққан киши унинг бекиёс ўзгариб кетганига шоҳид бўлади. Ҳа, янги Тошкент жамолини акс эттирувчи хаританинг яратилишига ҳам кўп вақт қолгани йўқ. Чиндан ҳам Тошкент келажаги ҳаммани қизиқтирмоқда. Шаҳардаги улкан қурилишлар кўлами кимни ҳайратга солмайди, дейсиз! Биз янги замонавий муҳташам бинолар барпо этаётган қўли гул қурувчиларимизнинг ишларидан бир шингил ҳикоя қилмоқчимиз.

Янги харитага ҳаёлан нигоҳ ташлаймиз. Ҳаммамизга таниш бўлган кўчаларда баланд ва кўркам турар-жойлар бунёдга келганини кўриб қувончимиз ичимизга сиғмайди. Зилзиладан шикастланган биноларни бузиш натижасида пойтахтимиз марказида планли суратда янги микрорайонлар қуриш имконияти туғилди. Москва, Ленинград, РСФСР ва Украина оловқалб бинокорларининг бу ишга киришганларига анча бўлди. Бу қурилишларнинг ўзига хос хусусияти шундаки, бинокорлар турар-жойлар барпо этиш билан бирга мазкур майдонда маданий-маиший объектлар ҳам қураётирлар. Бир вақтда ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш тадбирларини ҳам кўрмоқдалар. Ц-2 микрорайонини мароқ билан кезамиз. Бу районда икки йил ичида 16 та тўрт қаватли, 9 та тўққиз қаватли ва 12 қаватли осмонўпар муҳташам бино қуриш мўлжалланган. Бу бинолар камида 60 минг квадрат метр майдонни эгаллайди. Микрорайонда 7 мингга яқин тошкентлик истиқомат қилиши мумкин. Ҳар бири тўрт корпусдан иборат учта болалар яслиси, 1320 ўқувчига мўлжалланган мактаб, концерт зали, «Главпочтамт», ортопедия касалхонаси, кафе ва усти ёпиқ бозорлар бу ерда истиқомат қилувчи аҳолига хизмат кўрсатади. Турар-жой биноларининг остки қаватларига эса озиқ-овқат ва сут маҳсулотлари магазини жойлашади.

Қайси бино олдига борманг, кранлар ҳаракатда, қурувчилар енг шимариб улкан биноларга ғишт теришмоқда. Қурилиш материалини тинимсиз ташиётган машиналар карвонининг айтмайсизми! Бу ерда ҳадемай ҳовли тўйлари ўтказилишини тасаввур қиласан, киши. Ҳув, ана Гоголь проспекти юқорисида иккита 40 квартирали бино кўзга ташланиб турибди. Яқингинада пойдевор қўйилганди бу биноларга. 8 ой ичида бинонинг усти ёпилди. Деворлари рангли ғиштлар билан безатилди. Хоналарда пардозлаш ишлари ниҳоясига етказилди. Ўша бино ёнгинасида янги кран ўрнатилди. Баланд минорали кранлар тезда ҳаракатга тушиб кетди. Бундай кранлар Лермонтов, Крилов кўчаларида ҳам кўкка тобора бўй чўзаётган объектлар қурилишида бинокорларга катта мадад бермоқда.

Ленин орденли «Главмосстрой» ташкилотлари микрорайонда жадал суръатлар билан иш олиб боришяпти. Улар 40, 72 ва 80 хонадонли бинолар барпо этишяпти. 7-уй бу ердаги бинолардан фарқ қилади. Ҳозир унинг тўртинчи қаватига ғишт териб бўлинди. Машҳур бинокор Аркадий Ермоленко етакчилигидаги комплекс меҳнат бригадаси тез суръатлар билан ишламоқда. Бригаданинг А. Додонов, В. Беркутов, М. Фёдоров, М. Брискин сингари аъзолари «Главмосстрой» бригадалари ўртасидаги мусобақада пешқадамликни эгалладилар ва пул мукофоти билан тақдирландилар.

—Бригада қурувчилари, — дейди 179-қурилиш бошқармасининг прораби ўртоқ В. А. Красильников, — топширилган ишни тез муддатларда, сифатли бажаришади. Коллективимиз зиммага олган мажбуриятни муддатидан илгари адо этишга ҳаракат қилаяпти.

Дарё сувини баҳор тоширар, одам қадрини меҳнат оширар, деганларидек А. Ермоленко ҳалол меҳнати билан обрў-эътибор қозонди. Йирик панелли бинолар қуришда унинг тажрибаси катта. У эндиликда бинокорларга намунали раҳбарлик қилаётир.

Ц-2 микрорайонида барча турар-жой бинолари 9 балли зилзилага бардошли қилиб қурилаяпти. Биноларнинг ташқи томонига сейсмик белбоғлар ўрнатилмоқда. Арматура ва темир-бетон конструкциялари кўплаб қўлланилмоқда. Бу уйларни қуришда маҳаллий иқлим шароити ҳам ҳисобга олиняпти. Ҳар бир бинода 1-4 хонали квартиралар бўлади. Турар-жой саҳни анча кенг. Деразаларда қуёш нурларини тўсувчи махсус дарпардалар бўлади. Поллар эса паркет ва линолеум билан қопланган. Деворларига ҳам турли ранг билан сайқал берилмоқда. Хона олдида махсус айвончалар мавжуд. Москвалик қурувчилар тошкентликларнинг қулай яшаши учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Етти минг аҳоли учун мўлжалланган Ц-2 микрорайонидаги турар-жой бинолари жадал суръатлар билан қад кўтармоқда. Дастлабки бинолар сентябрь ойи охирларида фойдаланишга топширилган эди. Шундан сўнг бирин-кетин шинам ва кўркам уйлар фойдаланишга берила бошлади. Бултур 35 минг квадрат метр уй-жой майдонини қуриб берган Ватанимиз пойтахти бинокорлари бу йил ҳам юксак маррани кўзлаб иш тутишмоқда. Йил охиригача 100 минг квадрат метр турар-жой майдонини ва бошқа объектларни қўлдан чиқаришга интилишяпти.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

ФАН ОЛАМИДА

ВИРУС ТУЗОҚДА

Украина Фанлар академияси микробиология ва вирусология институтининг олимлари баъзи касалликларни вужудга келтирувчи вируслар йўлига пухта «ғов» ташлаш мумкин деган хулосага келдилар. Улар баъзи жиҳатдан гриппга ўхшаш касалликни қўзғатувчи аденовирусни текширган эдилар.

Ана шу вирус тирик ҳужайрага «бостириб киргач» унинг қарамоғига ўтиб қолади—ҳужайра вирус учун озуқа топади, уни ҳазм қилади, баъзи оқсилларини синтез қилади. Қисқаси, ўз душманининг наслини ривожлантириш учун барча зарурий шароитлар вужудга келтиради. Тадқиқотчилар вирус насли учун ҳужайра «қурилиш материали» орасида азфтли асослар айниқса зарур эканлигини аниқладилар.

Химия фанлари кандидати В. П. Чернецкий бошчилигидаги бир группа илмий ходимлар касалликни қўзғатувчига қарши турадиган синтетик азотли асослар вужудга келтиришга муваффақ бўлдилар. Азотли синтетик ғов «зарбани ўзига қабул қилиб» адерновируснинг ўчишига имкон бермайди.

МАГНИТ ВА СУВ

Оддий сувга заиф магнит майдонлари қисқа муддат таъсир этса, у «ҳўлроқ» бўлиб қолади. Қарағанда политехника институтида Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси А. С. Сагинов раҳбарлигидаги ходимлар тоғ жинслари «магнитланган» сувни оддий сувга нисбатан анча тезроқ сингитиши ва у тоғ жинсларини тўлароқ тўлдиришини аниқладилар. Ўтказилган тадқиқотларнинг кўрсатишича, сувга 10—35 секунд мобайнида магнит майдони таъсир эттирилса, унинг ҳўллаш ҳоссаси, сирт таранглиги, қовушоқлиги ва зичлиги сезиларли даражада ўзгарар экан.

Бу тажрибаларнинг натижалари чунончи тоғ жинс массивлари ва тош кўмирга профилактик ишлов бериш самарасини амалда ошириш имконияти борлигидан далолат беради.

МАШИНИСТНИНГ МАСЛАҲАТГЎЙИ

Ҳозирги электропоезд ҳайдовчиси мантиқий «автомат маслаҳатгўй» хизматларидан фойдаланадиган бўлса, ёрдамчисиз ҳам поездни ҳайдайбериши мумкин. Латвия Фанлар академияси электроника ва ҳисоб техникаси институти билан Бутуниттифоқ вагонсозлик илмий тадқиқот институтининг Рига филиали ходимлари шундай қурилмани яратдилар. Янги автомат махсус конструкциядаги поездлар учун мўлжалланган мураккаб ҳисоб машинасидан иборат автомашинистга ўхшамай, ҳар қандай «электричка»га ҳам ўрнатилабериши мумкин. Бунда одам аппаратни пассив кузатувчи бўлиб қолмайди. Шундай бўлганда, психологларнинг фикрига кўра, киши «ҳаракатсизликдан чарчайди». Машинист «маслаҳатгўй»дан тавсия олгач, турли конкрет шароитларга қараб мустақил ҳаракат қилиши лозим.

Берилган программа бўйича ишлайдиган машинист «маслаҳатгўйи» моторни қачон ажратиб, тормозлай бошлаш мақбуллиги тўғрисида сигнал беради, Бу операцияни қай тарзда энг самарали қилиб бажариш кераклигини айтиб беради. Тажрибалар машинистнинг электрон ёрдамчиси электр энергияси сарфини 5—10 процент камайтириб, темир йўл магистралларининг поезд ўтказиш қобилиятини ошириб, каттагина тежам бераётганлигини кўрсатди.

БУЛУТ ҚАНДАЙ ТУЗИЛГАН?

Грузия олимлари ясаган установка булутнинг микроструктурасини, жумладан, булут ичида сув томчилари ва муз кристаллари қандай пайдо бўлишини ўрганишга имконият беради.

Герметик камеранинг ичида кучли ток манбалари, компрессор ва музлатувчи асбоб ёрдамида атмосферада булут заррачалари ҳосил бўладиган шароит ҳаво намлиги, босими ва температураси, электр майдонининг кучланиши вужудга келтирилади. Камеранинг ичида атмосферадаги энг майда сув томчиларининг тўқнашувига ёрдам берадиган шамолга ўхшаш шамолни ҳам ҳосил қилиш мумкин. Юксак даражадаги аниқ автоматика ва ўлчов асбоблари лабораториядаги мутахассисларнинг шу жараённи бошқариб туришларига, тезкор кино ва фотокамералари эса шу жараёнларни пленкага қайд қилиб боришга имкон беради.

Грузия Фанлар академияси геофизика институтининг тадқиқотчилари булутлар ичида ёмғир томчилари ва дўллар ҳосил бўлишининг бир қанча қонуниятларини шу установка ёрдамида ҳозирдаёқ аниқлашга муваффақ бўлдилар. Бу эса уларнинг дўл ёғдирадиган булутларга таъсир ўтказишнинг самарали воситаларини қидириб топишларига имкон берди.

(ТАСС мухбирлари).

ЖАНГЧИЛАРГА ЁДГОРЛИК

Кўкўпар баланд тоғ тизмалари ёнбағирлари. Бу ерларнинг сўлим табиати кишиларни ўзига мафтун этиб келади. Унда бир қанча дам олиш қароргоҳлари мавжуд. Ана шулардан бири Бурчмулла номи билан машҳур.

Хушҳаво, сабзазор тоғ воҳаси ўзининг табиатигина эмас, ўйноқи дарёларидек жўшқин қалб, тоғ қояларидек мағрур ва ботир, меҳнатсевар ва ғайратли ажойиб кишилари билан ҳам ном қозонган.

Тоғ воҳаси кишилари Улуғ Ватан уруши жангларида мардлик кўрсатдилар. Тоғликлардан 249 киши Ватан мудофаасига отланиб, ўз уйларига қайтиб келмадилар. Тоғ йигитлари Ватан учун курашиб урушда ҳалок бўлдилар. Лекин уларнинг хотираси ҳеч вақт эсдан чиқмайди.

Тоғ воҳаси йигитларининг Улуғ Ватан уруши жангларида кўрсатган ажойиб қаҳрамонликлари, уларнинг ўчмас хотираси ҳақида ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ўрнатилган ёдгорликнинг очилишига бағишлаб ўтказилган митинг қатнашчилари тўлқинланиб гапирдилар.

Митингда Бўстонлиқ қишлоқ советининг раиси К. Кабиров, Оржоникидзе районининг ҳарбий комиссари Т. А. Аҳмадхўжаев, Оржоникидзе районидаги 93-мактабнинг 10-синф ўқувчиси Т. Коротковалар сўзладилар.

Ёдгорлик очилди. Баландлиги ўн метр келадиган гранит деворга қаҳрамонларнинг номи битилган мармар рўйхатчалар ўрнатилган. Ўнг томонда жангчининг барельефи ва Ғалаба ордени. Бу ёдгорликни тошкентлик скульптор Р. Тер-Аванесьянц жамоатчилик асосида ишлаган. Уни Бўстонлиқ боғдорчилик совхозининг ишчилари ўрнатишди.

Ёдгорлик ёнида абадий машъала ёниб турибди. Қаҳрамон халқ фарзандларига абадий шон-шарафлар бўлсин.

СУРАТДА: Бекободдаги металлургия заводининг бир группа пешқадам пўлат эритувчилари. Улар юбилей йилини намунали якунлашга интилмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

Ўзбекистон хотин-қизлари съезди олдидан

ТАБОБАТ СОҲИБАСИ

Врач Қумри Собировна Исломова ҳақида кўп эшитганман. Ҳур совет замонасида ўқиб, оқ-қорани таниган, малакали врач бўлиб етишган бу оддий ўзбек аёлининг муборак номини каттадан-кичик, турли касб-ҳунардаги кишилар иззат-икром билан тилга олишади. У ҳақдаги маъзур суҳбатларни, самимиёна сўзларни кутилмаган ерда — театрларда, олимлар уйида, одатдагидек кўча-кўйларда эшитиш мумкин. Ҳар чоғ бундай суҳбатларнинг хулосаси бирдек бўлади: ҳа, чиндан ҳам ўз ишининг устаси, қўли олтин...

Ўтмиш кунларини у календарь варағидек йиртиб ташлолмайди. Ҳамма-ҳаммаси ёдида — ҳаётда кўрганлари-ю, бошдан кечирганлари.

Қумри ҳикоя қилади, эслайди... Унинг ҳикояси замирида бутун бир давр мужассам. 1917 йилнинг ноябри. Кекса ҳунарманд Собир ака оиласида қиз туғилди. Оилада қиз кўриш ўша даврларда бахтсизлик ҳисобланарди. Лекин, мурғак Қумрининг ёшлиги тамоман ўзгача кечди. Революция ғалаба қилгандан кейинги дастлабки йиллар бутун ҳаётни ва ёш Қумри қарашларини ҳамда унга муносабатни буткул ўзгартириб юборди. Қумрининг мактабга бориб ўқиши, уни тамомлаши учун ҳам шарт-шароитлар туғилди...

Йигирма ёшли Қумри 1937 йилда илгариги «Медучкомбинат» (ҳозирги медицина техникуми)га ўқиш учун ариза берди. «Врач бўлмоқчиман» деб ёзган эди у.

Қизчани тиш врачлиги бўлимига қабул қилишди. 1940 йилда ҳаётга йўлланма — қўлига диплом олди. Ўқишни битиргач, мазкур «Медучкомбинат»да бир йил ишлади. Шундан сўнг поликлиникага ишга ўтди. Мана 26 йилдирки, у биринчи стоматология поликлиникасида ишлаб келмоқда. Қумри Собировна дастлаб врач-протезист бўлиб ишлади, 1944 йилдан буён эса протез бўлими бошлиғи.

Биз ҳаммамиз оташ уфуриб турган печлар ёнидан неча суткалаб силжимай меҳнат қилаётган пўлат қуювчилар ҳақида, кунда эл хирмонига тоғ-тоғ пахта уйган пахтакорлар ҳақида ёзилган қанчадан-қанча очерк ва мақолаларни ўқиганмиз, қаҳрамонона меҳнатларининг мадҳини тинглаганмиз. Лекин, ҳар гал планда белгиланганидан ўн-ўн беш беморни зиёд қабул қилган тиш докторининг кундалик меҳнатини жасорат деб айтилганини мен ҳеч эслолмайман. Ушбу касбдаги кишилар ҳақида кўп ўйлайман. Врач мен учун фақат ҳунаргина эмас, балки ахлоқий сифатлар жиҳатидан ҳам том маънодаги шахсдир. Хушмуомалалик, шижоаткорлик, ҳар қачон жасорат кўрсатишга ҳозир туришлик ва айтиш мумкин бўлса юмшоқ кўнгиллик унинг ажойиб фазилатидир.

Врач бўлишлик — у фақат вазифагина эмас, балки ахлоқий бурч ҳамдир. Шунинг учун ҳам бўлса керак, Қумри Собировна беморлар ҳисобини олиб ўтирмай, уларни бажонидил қабул қилаверади.

Тўғри, ўзининг беморларга қиладиган муомаласи ҳақида баландпарвоз сўзлар айтмайди. Агарда ахлоқий бурчни олсак, бу—киши ўзини мутлақо унутиб қўйгандаги ҳолатининг ўзгинасидир. Қумри Собировна иш фаолиятида бундай ҳолат унга жуда яхши аён. Ўзингни, ўз ташвишларингни унутиб қўясан.

Бу сингари ташвишлар врач Исломовада йўқ деб ўйлайсизми? Ана унинг оёқларига бир қаранг, тромбофлебит оғриғини сал бўлса-да енгиллатиш учун қалин резина пайпоқ тортилган. Қумри Собировнанинг бемор ўтирган кресло ёнида бутун смена тик туриши учун қанчалик чидам кераклигини шундан ҳам билиб оласиз. Ахир, бу қайси қаҳрамонлик, қайси жасоратдан камлик қилади.

...Қумри Собировна ўз меҳнат фаолияти йилларида содир бўлган кўп қизиқ «воқеалар» ҳақида, одатдан ташқари усулларни қўлланишни талаб этувчи косметик протезлаш воқеаси хусусида сўзлайди.

Хотиротга бериламан... Бахтсиз ҳодисалар тез-тез учраб турадиган Англия заводларида ва цехларида плакатлар осилган. Уларда: «Хушёр бўлингиз! Худо одамни яратибди, лекин унга эҳтиёт қисмлар ясашни эсидан чиқарибди» деб ёзиб қўйилган. Бу нохуш юмор замирида аччиқ ҳақиқат ётади.

Бизнинг медицинамиз халқ соғлиғини сақлаш йўлида олға қараб улкан қадамлар ташлади. Космик асри медицинаси олдида ҳар қандай жумбоқлар бирин-кетин ҳал этилмоқда. Бу борада стомотолог-протезистлар биринчи бўлиб катта муваффақиятларга эришдилар, деб ўйлайман.

Қумри Собировна бошидан кечирган ҳаёт воқеликка бой. У ишга келган биринчи йилларни ҳаяжон билан эслайди. Ўша вақтларда зарур материаллар, замонавий асбоблар йўқ эди. Мана энди унинг ҳамкасабалари ихтиёрида сўнгги медицина техникаси ва материаллари жамланган.

— Менимча,— дейди у,— кишиларга ёрдам кўрсатиш мажбуриятини ҳис қилгандагина ўзингни ҳақиқий врач деб биласан. Бу, шунчаки хизмат эмас. Бу, энг зарур нарсага эҳтиёждир.

Яқинда врач Қумри Исломова «Соғлиқни сақлаш аълочиси» значоги билан тақдирланди. Мукофот топширилаётганда у жуда ҳаяжонланди. Бу бежиз эмас эди. «Соғлиқни сақлаш аълочиси» значогини олиш унинг самарали врачлик фаолиятини тан олиш деган гап эди. Шунинг учун ҳам Қумри Собировна кўп йиллик меҳнатига берилган бу юксак баҳодан ҳақли равишда қувонарди.

Она-Ватанимизнинг шонли юбилейи кунида Қумри Собировна 50 ёшга тўлди. Октябрь тенгдоши бўлган бу ўзбек аёли шу ўтган йиллар мобайнида бутун куч ва билимини социалистик мамлакатимизнинг равнақи ва гуллаб яшнаши учун сафарбар қилди. Бугун ҳам у ўз меҳнат постида сергак турибди.

А. АРКАДЬЕВА.

ЮКСАЛИШ

Бу корхона ишга тушганига ўн йил бўлди. Дастлабки йили унинг цехларида ҳаммаси бўлиб 2 минг кубометрга яқин турли хил темир-бетон конструкциялари ва деталлари ишлаб чиқарилди. «Главстройиндустрия»га қарашли 4-темир-бетон буюмлари заводи коллективи сўнгги йилларда қурилиш учун зарур бўлган материаллар ишлаб чиқаришни кескин кўпайтирдилар. Уларни тайёрлаш бир неча ўн баравар ортди.

Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари бу йил, айниқса, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ўтган ўн ой ичида қурувчиларга 50 минг кубометрдан ортиқ конструкциялар етказиб берилди. Пландан ташқари минг кубометрга яқин деталлар ишлаб чиқарилди. Коллектив маҳсулот таннархини камайтириш мақсадида қатор тадбирларни амалга оширди. Ишлаб чиқариш резервлари қидириб топилди ва ишга солинди. Шу туфайли ҳам 57 минг сўмлик фойда олинди. Унинг 5 минг сўми корхона фондига ажратилди.

Корхонада тайёрланаётган конструкциялар ва деталлар Оҳангарон шаҳар қурувчилари, Тошкентни қайта тиклашда жонбозлик кўрсатаётган бинокорларга жўнатилмоқда. Айни вақтда Навоий ва Бухоро шаҳарлари, Сирдарё ва Қашқадарё областлари, Қорақалпоғистон АССР ва Ўрта Осиёнинг бошқа районлари бинокорлари ҳам коллектив меҳнати мевасидан баҳраманд бўлмоқдалар. Ҳатто Донбассдан ҳам буюртма тушмоқда. Ишчилар барча буюртмаларни ўз вақтида ва сифатли бажармоқдалар.

В. ПЕТРОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

АФСОНАНИНГ ТУҒИЛИШИ

Очерк

Назорат-пропуск пунктидан — бизни ҳамиша қизил қалпоқ кийган ҳарбий полиция аскарлари қарши оладиган жойдан ўтганимиздан кейин манзара бутунлай ўзгарди. Катта йўлнинг икки томонидаги кўм-кўк тепаликларда қўйлар, ҳўкизлар ўтлаб юрарди. Араб фаллоҳлари ўз даласида деҳқончилик билан машғул. Йўл бўйлаб йирик анжирзорлар чўзилиб кетган, тепаликлар бетини қоплаган чўғдек лолалар ял-ял ёнади, кўзни қувнатади.

Амрия деб аталган кичик шаҳарчадан ўтилгач, саҳро бошланади. Мана, охирги тепаликдан ҳам ўтдик. Шу тепаликдан бир неча ўн километр келадиган тептекис воҳа кафтдек кўринади. Африка қуёши таптида қовжираган, ўтсиз, гиёҳсиз, шу ерларга нигоҳ ташлаб ўтиб борарканснз, бир вақтлар бу водийда ҳам ғалла битгани, оппоқ пахтазорлар бўлгани, ариқларда Нил сувлари шарқираб оққани, сўлим боғларидан қўшиқ аримаганини ҳаёлингизга ҳам келтира олмайсиз.

Бу воқеа ўн тўққизинчи аср бошларида содир бўлган эди.

Инглиз колонизаторлари Мисрга келиб, қаҳатчилик ва ажал уруғи сочдилар. Ажнабий босқинчилар халқини таладилар. Унинг қадимий маданиятини оёқ ости қилдилар, топтадилар. Орадан кўп ўтмай Мисрга Наполеон Бонапарт қўшин тортиб келди. Африка қитъасидаги бой пахтазорлардан маҳрум бўлишдан чўчиб, талвасада қолган инглизлар тобора Миср ичкарисига суқулиб кираётган француз қўшинларига қарши курашмоқ ниятида варварлик режасини тузишди. Улар мамлакатнинг ҳосилдор ерларини Ўрта Ер денгизидан тўсиб турган улкан дамбани вайрон қилдилар. Ғазабнок денгиз сувлари Мекс шаҳри районига бостириб кирди, французлар эгаллаган йўлни суриб кетди. Бухайра ва Марнут районларидаги неча-неча қишлоқларни, далалар ва боғ-роғларни пайхон қилди.

Ўша вақтдаги ҳукмдорлар бу районларни аслига қайтариш учун узоқ йиллар мобайнида кўп уриниб кўришди. Аммо бу уринишлар ҳеч қанақа самара бермади. Шўр сувли йирик Марнут кўли ҳамда юзларча километрга чўзилиб кетган тақир ерлар денгиз ортидан келган колонизаторлардан араб халқига «мерос» бўлиб қолди.

Ўша мудҳиш машаққатли кунлардан ҳозирги даврни юз эллик йил ажратиб турибди. Худди мана шу ерда — озодлик куни шарафига Ат-Таҳрир деб ном берилган янги вилоятда озод ва мустақил мамлакатнинг революцион ҳукумати кенг миқёсларда чўлни ўзлаштириш ишларини бошлаб юборди. Бу ерларнинг ҳар бир қаричи учун миср халқи узоқ йиллар кураш олиб борди, қон тўкди.

Катта йўлнинг икки тарафида экинзорлар, мовий лентадек чўзилиб кетган канал ва ариқлар. Жавдар, буғдой пишиб ётибди. Фаллоҳлар беда ўришмоқда. Йўл ёқасидаги узумзордан қувноқ қўшиқ таралмоқда. Янги посёлкаларда янги типовой уйлар қад кўтарган. Тиёншон арчаларига ўхшаш ҳамиша кўм-кўк дарахтлар орқада қолиб, яна қуёш нурида куриб ётган қумдан иборат катта ялангликк бошланди.

Боядан бери сукут сақлаб ётган чўл осойишталиги бирдан бузилди. Моторларнинг гувури, тракторларнинг шовқин-сурони, одамларнинг гурунги чўл сукунатини бузиб, ҳаёт ва меҳнатдан дарак бера бошлади.

Рўпарадаги каттакон тахтага араб ва рус тилларида қуйидаги сўзлар ёзиб қўйилган: «10.000 феддан*) майдонга эга бўлган давлат механизациялашган қишлоқ хўжалик фермаси — Совет Иттифоқидан совға». Машинамиз шу ердан чапга бурилиб, бир неча минут йўл босгач, қурилиш биносининг ёнига келиб тўхтади. Орадан беш минут ўтар-ўтмас қўлда керакли ишчи чертёжлари, карталар билан группамиз аъзолари — катта инженер Борис Городских, техник-инструкторлар Алиқ Собиров, Николай Гаченко, Павел Платицин, Геннадий Белобородов, Владимир Карасёв, Воҳид Юнусов ва ушбу сатрларнинг муаллифи — механизациялашган ферманинг энг олисга жойлашган участкасига йўл олдик. Бу ерда бизни мирзачўлликлар дейишади, негаки, группамиздаги йигитларнинг деярли ҳаммаси БАРга келмасдан аввал Мирзачўлда ишлашган. Тажрибали, ишбилармон, жазирамада ишлашга ўрганиб қолган йигитлар.

Марказий ремонт устахонасига келиб бир нафас тўхтадикда Собиров, Карасёв ва Юнусовни шу ерда қолдириб, яна саҳро ичкариси томон илгарилаб кетдик. Йўл-йўлакай қурилиш майдонларига дуч келамиз. Қудратли совет тракторлари, скреперлари наъра тортиб, шитоб билан ишлаб турибди.

Николай Гаченко ва катта инженер Борис Городскихни мисрлик механик ва механизаторлар кутиб турншибди. Вақт тиғиз, иш кўп. Ҳал бўлмаган жумбоқлар талайгина. Эндигина ўн олти-ўн саккиз баҳорни кўрган ана шу йигитлар илгари ҳеч вақт совет машиналарининг мурувватини бураб кўришмаган, уларга ўргатиш, маслаҳатлар бериш, истак ва талабларига қулоқ солиш керак-да.

Николай ер текисловчилар даврасига йўл олди. Геннадий Белобородов эса мотори ўчиб қолган Т-100 М трактори ёнига бориб, уни тузатишга уриниб кетди. Биз инженер Мустафо билан янги олинган тракторлар техник ҳолатини кўздан кечира бошладик.

Қуёш тиккага кўтарилган, аммо қиладиган ишларимиз кўп. Магистрал канал — Жонаклис оралиғида қурилаётган автомобиль йўлини кўздан кечириш лозим эди. Учинчи насос станциясининг қурилиши қанақа боряпти, экскаваторларнинг эҳтиёт қисмларини қачон етказиб беришади, бош машина каналининг асосий участкасида ишлаётган автоскреперлар ва экскаваторларнинг иш сифати қандай? — шу сингари жумбоқлар кутарди олдинда бизни.

Каналдан чиққан тупроқ уюми бир неча километрга чўзилиб кетган. Ана шу ясама тепаликлар устига чиқиб, атрофга назар солсангиз, чўл қўйнида олиб борилаётган улкан қурилиш панорамаси кўз олдингизда яққол намоён бўлади. Катта йўлда газиклар, сув ва юк машиналари тўхтовсиз ҳаракатда. Чап томонда бўлажак ферманинг марказий қишлоғи, янги қурилган ва турна қатор бўлиб сафга тизилган уйлар оқариб кўринади. Жанубдан шарққа — денгиз томонга қараб Асвон-Қоҳира — Александрия юқори вольтли электр узатиш линиясининг кумушсимон таянч-столбалари одимлаб кетган.

...Биз бош машина каналининг қўлдан чиққан тайёр қисми ёқалаб бормоқдамиз. Унинг текис ва ойнадек тиниқ ён бағрида қуёш нури жилва қилади. Каналнинг 19 километр узунликдаги қисми ҳали чала. Трассада иш қизигандан қизиб бормоқда. Қурилишнинг бошқа участкаларидан энг яхши механизаторлар, замонавий совет техникаси ана шу ерга олиб ўтилган. Негаки, бу объектнинг жуда муҳим аҳамияти бор. У қанчалик тез ишга тушса, механизациялашган хўжаликдаги ҳамма майдонларни суғориш шунча тезлашади. Шунинг учун ҳам иш жабҳасида одамларда бир зум тиним йўқ.

(Давоми бор).

М. ТУРСУНХУЖАЕВ.

(Боши газетамизнинг 22 ноябрь сонида).

* феддан — 0,42 гектар

КИПРДА АҲВОЛ КЕСКИН

НИКОЗИЯ. (ТАСС). Кипрда аҳвол кескинлигича қолмоқда. Сент-Илларион районида, шунингдек Кипр пойтахтининг турклар яшайдиган маҳалласи яқинида майда тўқнашувлар юз берди. Никозиянинг греклар яшайдиган районида салқин ичимликлар заводи ёнида кучли портлаш бўлиб, моддий зарар етказди. Қурбон бўлган кишилар йўқ. Бу Кипр оролида сўнгги икки кун мобайнида бўлган олтинчи портлашдир.

Кипрда чиқадиган «Патрис» газетасининг хабар беришича, ҳозир Афинада турган Кипр қуролли кучларининг бош қўмондони генерал Гривас истеъфо берган. Газета Гриваснинг истеъфо берганлигини у билан Греция ҳукумати ўртасида Кипр проблемасининг бир қанча ҳарбий ва сиёсий масалалари юзасидан келишмовчилик бўлганлигини сабаб қилиб кўрсатмоқда. Айни вақтда «Агонь» газетасининг хабар беришича, Греция бош штаби бошлиғининг ўринбосари генерал Палеолопулос Афинадан Кипрга келган. Газета бу визитни оролда қуролли кучлар янги бош қўмондонини тайинлаш проблемаси билан боғламоқда.

ХАТАРЛИ ИҒВОГАРЛИККА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН

ПХЕНЬЯН. Америка ҳарбийлари 20 ноябрда Корея Халқ Демократик Республикасига қарши яна иғвогарлик қилиб, ҳарбий деморкация линияси марказий районини турли оғир қуроллардан ўққа тутдилар.

«Нодон Синмун» газетаси Кореяда яраш тўғрисидаги битимни Америка томони октябрь-ноябрь ойларида бузганлигини кўрсатувчи фактлар келтиради. Шу ойлар ичида Корея Халқ Демократик Республикасининг территорияси турли қуроллардан ўққа тутилди.

«Нодон Синмун» газетаси Америка империалистлари хатарли оқибатларга сабаб бўладиган бундай ҳаракатларига чек қўйишларини талаб қилади. (ТАСС).

КОРЕЯ ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Суратда: Пхеньяндаги уй-жой қурилишла рида.

ЦТАК—ТАСС фотоси.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

ПАХТА СИФАТИ ҲАКАМЛАРИ

«Пахта Учлик Палатасининг сифат арбитражи пахта бўйича савдо-сотиқда юзага келган пахта сифатига оид барча баҳсларни (давлат кемалари ва бошқалардан ташқари) ҳал қилиб беради». Пахта Учлик Палатасининг регламентида шу сўзлар ёзиғлиқ.

Мазкур палата Польшанинг Гдиня шаҳрида жойлашган бўлиб, пахта сифатини аниқ баҳоловчи олий ҳакам сифатида дунёда маълум ва машҳур.

Биз Палата биносига кириб, мужаз бир залга қадам қўйдик. Залнинг бир бурчида сув пуркаб ҳаво тозалайдиган машина оҳиста гувиллаб ишлайди. Икки томондаги деразалардан (улар шипга ўрнатилган) кечаси кундузи баббаравар ёруғлиқ тушиб туради. Бу ер кечаси ҳам кундуздагидек ёруғ бўлади.

Столларда 500 той грек пахтасидан олинган беш юз намуна қўйилган. (Бир той 245 килограмм келади). Бу пахта тойлари навбатдаги транспортда Польша тўқимачилик саноати эҳтиёжлари учун импорт сифатида келтирилган. «Текстильимпорт» ташкилотида бу хом ашёнинг сифати борасида айрим шубҳалар туғилганди. Ҳар иккала томон — хом ашё етказиб бервучи билан импорт қилувчи ташкилот бу шубҳани бартараф этиш учун Гдинядаги мазкур Палатага мурожаат қилишибди.

Мана, икки текширувчи экспорт Греция пахтасидан олинган намуналарни халқаро намуна — стандарт билан солиштириб кўряпти. Икки томон ҳам ўзларига ҳакам танлаб олишган. Бу ҳакамлар бирор ягона қарорга келишолмаган тақдирда баҳсни олий ҳакам ҳал қилиб беради...

Мазкур палата Гдиняда 30 йилдан бери ишлаб турибди. 1935 йилдан бошлаб Польша сотиб олган бутун пахта (йилига 60 минг тоннага яқин) ҳамда катта транзит юклари Гдиня порти орқали ўтади. Ана шу хом ашёни импорт қилиш истиқболларини ҳисобга олиб 1938 йилда шу ерда халқаро учлик суди ташкил қилинди. У пахта савдосидаги барча келишмовчиликларни муҳокама этарди.

Ҳозирги кунда эса Учлик Палата Польшада ягона олий пахта ҳакамидир. Мамлакат ип-газлама саноатининг эҳтиёжлари тобора ортиб боряпти, демак пахтани кўпроқ миқдорда импорт қилишга тўғри келади. Негаки, пахта миқдори жиҳатидан газлама ва трикотаж саноати учун зарур бўлган хомашё орасида биринчи ўринни эгаллайди. Польшада эса тўқимачилик саноати кўп вақтдан бери ривожланган соҳа бўлиб келади.

1900 йилда мамлакатдаги урчуқлар сони миллион донага етганди. Ўша вақтда пахтанинг 51 проценти Америкадан, 30 проценти Россиядан сотиб олинарди. Россияда ўша пайтларда пахтачилик бирмунча ривожланиб келаётган эди. 1937 йилда буржуа Польшасида 1.900 минг урчуқ бўлиб, пахта асосан Америка ва Мисрдан келтириларди.

Халқ Польшасида эса саноатнинг янгидан ривожланиши билан биргаликда пахтани импорт қилишда ҳам туб ўзгаришлар рўй берди. Совет Иттифоқидан кўплаб пахта сотиб олина бошланди. Польша пахта импортида СССР дунёда иккинчи ўринни эгаллайди. Совет пахтаси Польша саноати учун зарур бўлган хомашёнинг асосий қисмини ташкил этади. Ҳозир Польшада урчуқлар сони 2 миллиондан ошиб кетган.

Эндиликда Польша СССР (52 процент), АҚШ (17 процент), Миср (8 процент), Эрон (6 процент), Сурия (5 процент) ва бошқа мамлакатлардан пахта импорт қиляпти. Ана шундай шароитда пахта Палатасининг ҳакамлари бекор ўтиришмайди албатта. Улар доим иш билан банд. Социалистик мамлакатлардаги ягона бу муассаса халқаро майдонда ҳам обрў орттирган. Жаҳондаги 18 экспорт-импорт савдо бошқармаси унинг аъзолари сафидан жой олган.

Ежи ГРЕМБОВСКИ,
поляк журналисти.

БАР. Александрия мамлакатнинг фақат саноат ва порт шаҳри бўлибгина қолмай, чунончи балиқчилар шаҳри ҳамдир. Суратда: Александрия шаҳри яқинида турган балиқ овлаш кемалари.

И. Беляцкий фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

У ТАННИНГ МУРОЖААТИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тан Кипр президентига, шунингдек Греция ва Туркия бош министрларига мактуб юбориб, уларни Кипрда вужудга келган вазиятни ҳал этишда мумкин қадар вазминлик кўрсатиш ва юз берган кескинликни юмшатиш йўлида барча чоралардан фойдаланишга чақирди. У Тан оролдаги кескинликни ҳал этишда уччала томон ҳукуматларига ёрдам кўрсатиш мақсадида ана шу давлатлар пойтахтларига махсус вакил юборажагини маълум қилди.

ИШОНЧСИЗЛИК РЕЗОЛЮЦИЯСИ

ДЕҲЛИ. Бирлашган социалистик партиядан сайланган депутат Мадҳу Лимайя Ҳиндистон парламентининг халқ палатасида Индира Ганди ҳукуматига ишончсизлик билдириш тўғрисидаги резолюцияни тақдим этди.

Марказий ҳукумат Харнана штатида президент бошқарувини жорий қилиш ва Ғарбий Бенгалиядаги бирлашган сўл фронт ҳукуматини тарқатиб юбориш тўғрисида яқинда қарорлар қабул қилган эди. Ишончсизлик билдириш тўғрисидаги резолюциянинг киритилишига ана шу ҳоллар сабаб қилиб кўрсатилди.

(ТАСС).

ЎЗ ҲУҚУҚЛАРИ УЧУН КУРАШМОҚДАЛАР

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. «Ситроен» автомобиль фирмасининг Париж яқинидаги Клиши шаҳарчасида жойлашган заводларнинг ишчи ва хизматчиларидан 10.400 киши маъмурият хатти-ҳаракатига қарши норозилик баён қилинган петицияга имзо чекди. Маъмурият ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини кўпайтиришдан ва меҳнат шароитини яхшилашдан бош тортмоқда.

Умумий меҳнат конфедерацияси ва Франция демократик меҳнат конфедерацияси касаба союз ташкилотларининг ташаббуси билан уюштирилган митингларда автомобилсозлар уларнинг ҳаётий талабларининг дарҳол қондирилишини талаб қилдилар ва норозилик юзасидан бир қанча забастовкалар ўтказишга тайёр эканликларини билдирдилар.

«Сен—Гобен» химия компаниясининг Шапель, Сенмемен ва Воксро шаҳарларидаги (Эн департаменти) шиша заводлари ишчиларидан 2 минг киши маъмурият эълон қилган локаут натижасида бир неча кундан буён ишсиз қолмоқда.

Умумий меҳнат конфедерацияси ва Франция демократик меҳнат конфедерацияси касаба союз ташкилотларининг ташаббуси билан химия корхоналари ишчи ва хизматчиларининг ўтказган забастовка ва митинглари меҳнаткашлар ўз адолатли курашини давом эттиришга қатъий бел боғлаганликларини намойиш қилди.

ЖАНУБИЙ КОРЕЯ

ПХЕНЬЯН. Жанубий Кореядаги Инчхон порти докерларидан 1400 дан кўпроқ киши, деб хабар берди Сеул радиоси, ноябрь ойининг охирида забастовка эълон қилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу докерлар иш ҳақининг оширилиши учун кураш олиб бормоқдалар.

Докерларнинг кўпчилиги корхона эгалари иш ҳақини ошириш тўғрисида уларнинг ҳаққоний талабини қондиришдан қатъий бош тортганликларига жавобан забастовка ўтказишни ёқлаб фикр билдирди. Инчхонлик докерлар иш ҳақини 65—100 процент оширишни талаб қилмоқдалар.

БЕЛЬГИЯ

БРЮССЕЛЬ. Монсда ва Бельгиянинг Боринаж ғарбий районларидаги ўнлаб бошқа шаҳарларда касаба союз бирлашмаларининг чақириғига биноан корхоналарнинг ёпиб қўйилишига қарши, ана шу районни иқтисодий соғломлаштириш учун оммавий норозилик намойишлари бўлди.

Корхоналарда ва кўпгина муассасаларда бир неча соат давомида иш тўхтаб қолди. Трамвай ва автобуслар ҳам қатнамай қўйди. Меҳнаткашлар ишчиларнинг ишдан бўшатилиши ва корхоналарнинг ёпиб қўйилишига қарши норозилик билдириб, иш жойларининг кўпайтирилишини талаб қилиб кўчаларга чиқдилар.

Монсда бўлиб ўтган норозилик намойишида 5 минг киши қатнашди. Улар шаҳар кўчаларидан юриб ўз талаблари ёзилган петицияни шаҳар идорасига топширдилар. (ТАСС).

ҒАРБИЙ БЕНГАЛИЯ ШТАТИДАГИ АҲВОЛ

ДЕҲЛИ, 22 ноябрь. (ТАСС). Ғарбий Бенгалия штатининг губернатори Д. Вира фармони билан кеча бирлашган сўл фронт — 14 партия тузган коалиция ҳукумати тарқатиб юборилди.

Бу коалицияга Ҳиндистон Коммунистик партияси билан бошқа сўл ташкилотлар ҳам кирган эди.

Шундан сўнг «прогрессив демократик фронт» деб аталган шошилинч равишда тузилган мўътадил йўналишдаги бирлашманинг раҳбари — янги бош министри П. Ч. Гхош дарҳол қасамёд қилдирилди.

Бирлашган фронт ҳукуматини тарқатиб юбориш тўғрисида марказий ҳукумат қабул қилган қарор штат жамоатчилигини дарғазаб қилди. Бирлашган фронтга кирган партиялар ва ташкилотларнинг раҳбарлари бу қарорнинг қонунийлигини тан олмасликка ва бунга норозилик белгиси сифатида 23 ноябрда штатда умумий забастовка эълон қилишга чақирдилар.

ПТИ агентлигининг хабарига кўра, штат маъмурлари йиғилишлар ва намойишлар ўтказишни тақиқланганликларига қарамай, Калькуттада ва Ғарбий Бенгалиянинг бошқа шаҳарларида намойишлар ва митинглар бўлмоқда. Намойишчилар поездлар ҳаракати тўхтатиб, вагонларга ўт қўймоқдалар. Калькуттада автобус ва трамвай қатнови тўхтаб қолди, шаҳарда иш, савдо-сотиқ ҳам тўхтаган. Штат ҳукуматининг илтимосига кўра, кеча шаҳарга қўшинлар киритилди.

ЦЕЙЛОНДА ДЕВАЛЬВАЦИЯ

КОЛОМБО. (ТАСС). Цейлон ўз рупиясини 20 процент девальвация қилди. Мамлакат молия министрлигининг маълумотида ана шу ҳақда хабар қилинади.

ЧИКАГОДА НЕГРЛАР ҒАЛАЁНИ

НЬЮ-ЙОРК. Чикагонинг негрлар яшайдиган маҳаллалари нотинч. Юзлаб полициячилар 22 ноябрда шаҳарнинг ана шу районлари кўчаларида соқчилик қилиб турди.

Яқинда шаҳарнинг ғарби-шимолий ва жанубий қисмидаги негрлар геттосида полиция билан негр ёшлари ўртасида шиддатли тўқнашув юз берди. Бир қанча жойларда отишмалар бўлди.

12 киши ярадор қилинди. 220 га яқин киши қамоққа олинди.

«Энглвуд» ўрта мактабининг маъмурияти негр ўқитувчи дарсдан ташқари вақтда ўқувчиларга америкалик негрларнинг тарихи тўғрисида гапириб берганлиги учун уни бошқа мактабга «ишга кўчириш»га қарор қилганлиги негр ёшларининг ғалаёнига сабаб бўлди. Ғазабланган юзларда негр йигитлар шаҳар кўчаларига чиқишди, уларни полиция қарши олди. Йигитлар полициячиларга бутилкалар отдилар ва тошбўрон қилдилар. Полициячиларнинг катта кучлари зўрға «тартиб»ни сақлаб қолишга муваффақ бўлди. (ТАСС).

ФУНТ СТЕРЛИНГ КУРСИНИНГ ТУШИШИ

Англияда фунт стерлинг Англия монополия капиталининг қалъаси — Лондон ситиси қудрати асосининг заминидир, деб айтишни яхши кўришади. Фунт қийматини мустаҳкам сақлаш Англия ҳукуматининг ҳамиша асосий вазифаларидан бири бўлиб келди, ҳокимият тепасида қайси бир партия — хоҳ лейбористлар, хоҳ консерваторлар партияси турмасин, ҳукумат фунт қийматини сақлаш учун жуда қатъий сиёсий ва иқтисодий чоралар кўриб келди. Шу сабабдан ҳам лейбористлар ҳукумати 18 ноябрда фунтни девальвация қилишга қарор берганлиги, яъни унинг курсини 14,3 процент пасайтирмоқчи бўлганлиги Англия экономика системасини кўп йиллардан бери кемириб келаётган жуда чуқур танглиқдан далолат берувчи энг охирги чора бўлди. Бундан буён фунт Американинг илгаригидек 2,80 долларига эмас, балки 2,40 долларига баравар бўлади. (Фунтни сўм билан ҳисоблаганимизда илгариги 2,50 сўм ўрнига 2,16 сўм туради). Бу урушдан кейин фунтнинг иккинчи марта девальвация қилинишидир. Урушдан кейинги биринчи марта девальвация 1949 йилда ўтказилган эди.

Фунтнинг девальвация қилиниши капиталистик оламда чинакам молиявий шов-шув кўтарди. Гап шундаки, фунт — Англиянинг миллий валютасигина бўлиб қолмасдан, доллардан кейин иккинчи халқаро валюта ҳам ҳисобланади. Кўп мамлакатлар ўртасидаги ҳисоблар ва даставвал бир вақтлар Британия империясини ташкил этган кўпчилик давлатлар кирган «стерлинг зонаси», деб аталувчи зонадаги мамлакатлар ўртасида ҳисоб олиб бориладн. Ана шу мамлакатларда Англия капитали ҳозиргача катта таъсирини сақлаб қолган.

Капиталистик оламнинг 35 процент халқаро савдо-сотиғи фунт стерлинг билан боғланганлиги ҳисоблаб чиқарилган. Кўпгина мамлакатлар ўз валюта запасларини Англия банкларида сақламоқда, бу запасларнинг жами 4,5 миллиард фунтни ташкил қилади. Фунт девальвацияси ана шу мамлакатларга жиддий зарба бўлиб тушади ва уларнинг кўплари Англия қилган ишни чор-ночор қилишга ва ўз валюталарини девальвация қилишга мажбур бўлдилар. Кўп мамлакатлар, жумладан Япония биржаларида чинакам ваҳима кўтарилди. Ҳатто долларнинг иши ҳам чатоқлаша бошлади ва Америка молия маъмурлари бунга йўл қўймаслик учун шошилинч чоралар кўра бошладилар.

Вильсон ҳукуматининг қарори Англиянинг ўзида ҳайратда қоларли таассурот берди. Англия ўзи учун бу оғир хабарларни бош министр ва молия министри резиденциялари олдида намойишлар ўтказиш, умумпалатасида қизғин музокаралар олиб бориш, биржа ва банклардаги ғалаёнлар билан кутиб олди.

Девальвация даставвал Англия меҳнаткашларига зарба беради. Молия министри Каллагэн нархлар «сезиларли даражада» кўтарилади, деди. Англия газеталари эса, нон, чўчқа гўшти, ёғ, пишлоқ нархлари бўлмаганда 15 процент кўтарилишини ҳисоблаб чиқдилар. Бошқа озиқ-овқат ва саноат моллари, даставвал четдан келтирилган молларнинг нархи кўтарилиши кутилмоқда. Англия ҳар йили чет мамлакатлардан сотиб оладиган озиқ-овқатнинг ўзигина 1 миллиард 500 миллион фунт стерлингни ташкил этади. Айни вақтда йирик саноат компаниялари экспорт кўпайтиришдан янги фойдалар чиқиши ҳам ошади, деб хурсанд бўлмоқда. Уларнинг фикрига кўра, девальвациядан сўнг чет эл бозорларида Англия молларининг нархи арзонлашиши туфайли ана шундай фойда чиқишини кутмоқдалар.

Девальвация лейбористлар ҳукуматининг вазиятига ҳам жиддий таъсир кўрсатади. Консерваторлар ҳукумат истеъфо берсин, парламент тарқатиб юборилсин ва янги сайловлар ўтказилсин деган талабларини кучайтириб юбордилар. Лейбористлар партиясининг сафларида ҳам жиддий норозиликлар бор. Аммо Вильсон ҳукумати ташқи сиёсат, шунингдек ички сиёсат соҳасида аввалги йўлдан бораверишн тўғрисидаги гапини яна такрорлади. Демак, ҳукумат Англия ишчилар синфининг ҳуқуқларига ҳужум қилишни давом эттиради, иш ҳақини бир хил даражада сақлайди, социал эҳтиёжларга ажратилаётган шундай ҳам оз маблағларни яна ҳам қисқартиради. Ҳозирги вақтда йилига 2 миллиард фунт стерлингдан иборат жуда катта маблағни ташкил этувчи ҳарбий харажатлар эса, атиги 100 миллион фунт қисқартирилади. Ҳукумат яна халқаро банк эгаларига ёрдам сўраб мурожаат қилиб, халқаро валюта фондидан 1 миллиард 400 миллион доллар қарз сўради.

Шундай қилиб, Англия олдида яна аввалги проблемалар турибди. Девальвация Вильсон ҳукумати умид қилаётган ҳал қилувчи ўзгаришни келтирармикин.

Е. ЕГОРОВ
(ТАСС).

АХЛОҚ ВА ОДОБ МАВЗУИДА

МЕҲРИБОНЛАР

Дунёда шундай бир улуғ зот борки, биз унинг олдида ҳамиша қарздормиз. Бу — онадир!

(М. ГОРЬКИЙ).

Она! Бу табаррук сиймони деб олам-олам қўшиқлар тўқилган, тилларда, дилларда севиб ардоқланиб мадҳи тараннум этилган. Жигар гўшасига, дилбандига ўзи емай едирган, киймай кийдирган, меҳри чашма, мунис ва муштипар онани қанча улуғласак оз!

Биз ана шундай олижаноб она ҳақида яна бир бор юрак сўзимизни айтмоқчимиз. Биз баён қиладиган воқеага назар солинг:

— Кел, болам Олимжон, хорма ўғлим, чарчамай келдингми?

— Раҳмат ойижон, қалай ўзингиз зерикмай ўтирибсизми?

— Ҳа болам, ишқилиб келинларим умридан барака топишсин. Дунё тургунча туришсин. Хотинининг Зарифа тилла. Болагинам атрофимда парвона. Айтганимни зумда муҳайё қилади. Хуш табиат, боақл омон бўлгур. Бетоблигим ҳам қурсин, на юра оламан, на тура оламан. Иссиғим бор, совуғим бор. Бу бедаво дард шунча йилдан бери тугамасая. Сизларни ҳам жуда қийнаб юбордим... Ишқилиб мендай бир муштипар онани оқ ювиб, оқ тараб кўнглимга қараб келишяптими, тупроқ олса олтин бўлсин. Бахтимга ҳаммаларинг соғ-саломат ўйнаб-кулиб юринглар, — тўлиб-тошиб, меҳри жўш урган она чин юракдан мамнун бўлиб шундай дерди.

— Ойижон, Сиз «қийнаб юбордим» деб ўзингизча истиҳола қилманг, ахир она ҳам ўз фарзандларидан тортинадими? Кўнглингиз нимани тусаса шуни буюринг. — Қайин онасининг гапларини эшитган келини Зарифа унга тасалли берарди. — Ахир болаларингизни не машаққат билан боқиб, ўқитиб, вояга етказдингиз, уйли-жойли қилдингиз, яна биздан нималасизми? Сизни онажон бошимизда кўтариб юрсак арзийди. Ҳали ҳам Сизга қилаётган хизматимиз, сизнинг бир кунлик мурувватингиз ўрнини босолмайди.

— Барака топинглар, — севинчдан Турсун холанинг кўзларида нам йилтиллади.

— Ие, вой нега йиғлайсиз, агар шунақа қилсангиз ҳозир мен ҳам, — катта келини Туҳфахон онани юпатарди.

— Вой сиз билмайсиз, ахир бу севинганларидан, — хонага жон бағишлаш учун кулиб гапирди Зарифа.

Уч боланинг отаси Олимжон иссиқ қалб онани кўрганида ҳатто оталигини ҳам унутиб қувончидан унинг меҳрибон сийнасига бош қўяди. Меҳригиё онаси Турсун холани вақти-вақти билан опичиб ташқарига олиб чиқиб сайр қилдиради. У кунига эрталб ишга жўнашидан олдин акаси Ҳакимжон билан она ҳузурида бўлишади, яхши сўзлари билан она дилини яйратиб, ишга йўл олишади. Вақти бўлса тушки овқатда ҳам она кўнгли тусаган ул-бул кўтариб келиб хабар олиб кетади. Олган маошигача онанинг қўлига тутқазади. Шунда Зарифахон баъзи бир келинларга ўхшаб: «яхши кийгимиз келади. Жўжабирдай жон бўлиб қолдик, тоқайгача онангизга пул берамиз» деб қўрслик қилмайди. Дуо қилиб ойликни олган она шу пулни режаси билан фарзандлари ёрдамида бамаслаҳат харжлайди. Катта ўғли Ҳакимжон маошини онасига келтиргандачи:

— Аввало ҳурмат қилиб берганинг учун раҳмат ўғлим, — дейди она, — ўзинг ҳам кўп жон бўлиб қолгансан. Ма ол, жой-жойига қўйиб, хотининг билан кенгашиб сарфла. Бирингга минг, мингингга туман берсин, — деб қайтариб беради.

Онанинг ана шундай хушфеъл, мулойимлиги, одамшавандалиги туфайли невараларидан тортиб маҳалла-кўй ҳамма эъзозлаб ҳурмат қилади. Агар бирон бир оилада жанжал чиққудек бўлса дарров шуларнинг оиласи мисолга олинади, улардан ўрнак олишга чақиришади.

Икки келин туғишган жигарлардан ҳам зиёда апоқ-чапоқ. Катта келини Туҳфахоннинг бола-чақаси кўпайиб кетгандан кейин қайин онанинг розилиги билан ҳовлининг турига имарат қуриб, рўзғорларини бошқа қилиб олишса ҳам Туҳфахон она атрофида парвона. Болаларидан ортиб, қайин онасининг иссиқ совуғидан хабар олади, сув пуриб-сидиради, кир-чирларига қарашади. Бир қошиқ овқат қилиб бемор қайинонасининг оғзига тутади. Икки овсин бир-бирларини ҳатто орқаларидан ҳам «сизлаб» гапиришади. Башарти меҳмон кутгудай бўлганларида бамаслаҳат иш тутишади.

Она ниҳоятда келинларидан хурсанд. Ўғиллари ҳам мўмин, қобил. Катта ўғли Ҳакимжон Собиров Тошкент тўқимачилик комбинатида мастер ёрдамчиси бўлиб ишлайди. Кичик ўғли Олимжон эса 2502 номерли автобазада юк ташиш машинасини ҳайдайди. Олимжон меҳнатда илғор. Берилган топшириқни кунига ортиғи билан 130—150 процентгача етказади.

Турсун хола уч қизини турмушга бериб, улардан ҳам тинчиган. Қизлари ҳам ҳар ҳафта она ҳузурига келиб, ундан ҳол аҳвол сўраб, туришади. Онанинг тили ширин, қалби пок бўлгани учун келинлари ҳам она измидан чиқишмайди. Аввало кишининг ўзида бўлиши керак, лекин онанинг фарзандга таъсири кучли бўлади.

Турсун холани қизлари ҳар кўргани келганда уларга:

— Қайин онангни иззат қил. Ҳеч кам бўлмайсан. Ҳурмат қилсанг иззат топасан, деб қизларига ҳам қайта-қайта насиҳат қилади.

Ҳа, яхшиликка не етсин. Тошкент шаҳар, Фрунзе район, Кармелюк кўча 9-уйда истиқомат қилаётган бу оилага барчанинг ҳаваси келади. Шу оила сингари ҳар бир хонадонларимизда ҳам меҳр, муҳаббат, вафо-садоқат, хушчақчақлик, баҳамжиҳатлик бўлсин, деймиз.

Фарида УСМОНОВА,
ТошДУ студенти.

НАВОИЙ проспекти шаҳримизнинг энг гўзал кўчаларидан бири ҳисобланади. Унинг ҳусни йилдан-йилга чирой очмоқда. Суратда: проспектнинг бугунги жамоли. А. Палехов фотоси.

БЕОЗОР ОНА, ДИЛОЗОР БОЛА

Асал у ҳар қандай ширин мева ҳам,
Она сути каби беролмайди таъм.

(АБУ АЛИ ИБН СИНО).

Яхши деган ном қаёқда-ю, ёмон деган ном қаёқда. Тўғрисини айтганда ёмон бўлиш оппоосон, яхши бўлиш-чи, бу жуда қийин. Бировнинг дилига озор бериш ҳамманинг қўлидан келади. Инсоннинг кўнглини овлаш, керак вақтида далда бериш, қўлтиғига кириб суянчиқ бўлиш-чи, бу олижаноб кишиларнинг юраги пок, меҳри чашма кишиларнинг дили-дилига сингиб кетган.

Она беозор деб жуда тўғри гапни айтдик. Чиндан ҳам она мунис, муштипар, шафқатли, меҳри дарё. Ҳамма ҳам онадан туғилган, унинг оғушида алла эшитган, унинг юрак қўридан баҳраманд бўлиб камол топган. Шундай бўлгандан кейин ўша меҳрибон онанинг кўнглини овлай билган, унинг мурувватларига яраша мурувват қила олган болагина ҳаётнинг қадрига етган инсон ҳисобланади. Онанинг хизматида бўлиш ўғил учун ҳам, қиз учун ҳам, келин учун ҳам муқаддас бурч. Шундай ўғил-қизларимиз борки, уларнинг одоб ва ахлоқларидан, меҳнаткашлигидан, кишиларга ғамхўр, меҳрибонлигидан хушнуд бўлиб, кўнглинг тоғдай кўтарилади. Улар кўп, сонсиз-саноқсиз, биз ота-оналар ана шу қобил фарзандлар билан фахрланиб, қоматимизни ғоз тутиб юрамиз.

Афсуски, не илож, шоли орасида курмак бўлганидек, минг яхшининг ичида бир ёмони ҳам бўлар экан. Мен ана шу ёмон деб ном чиқарган бир ноқобил ўғил ва унинг хотини тўғрисида гапирмоқчиман.

Киров номли колхознинг Киров участкасида Қўзибой Исмоилов деган бир шахс яшайди. Ҳамқишлоқлари уни Қўзибой деб эмас, «Қўзи дилозор» деб чақиришадиган бўлиб қолишган. Бунинг ҳеч ажабланадиган жойи йўқ. Негаки, Қўзибой дилозор, мунис онанинг оқ сутини оқламайдиган, кўрнамак чиқиб қолди. У ўз онаси Ўғилой холани беўрин ҳақоратлайдиган, ҳатто унга қўл кўтарадиган қилиқ чиқарди. Қўзибойнинг хотини Бувҳол билан тили ҳам бир, дили ҳам бир. Кошки эди бу «бирлик» яхшиликка бўлса йўқ, бу «бирлик» муштипар онани ўтирса ўпоқ, юрса сўпоқ дейиш учун хизмат қилаяпти.

— Ё онанг билан бўл, ё мен билан, — дейди Бувҳол, — онанг уйимизни бузади, топганимизнинг баракасини кетказади, ҳайдаб юборсанг кўнглим гинчирди.

Шундай пайтларда Қўзибой хотинига панд-насиҳат қилиш ўрнига унинг пешанасини силайди. «Сенинг айтганинг бўлсин» дейди-ю, минг машаққатлар билан боқиб, балоғатга етказган онасига дағ-даға қилади, дилига озор беради.

Бир неча марта шу оилада бўлиб ўғил билан келинга кўпчиликнинг фикрини айтдим. Онани ҳурмат қилинглар, бундай қилиқ сизларга ярашмайди, деб айтдим. Насиҳатлар ношуд ўғил билан, бағритош келинга таъсир этмаганлигидан ўзим ҳам хафа бўлиб кетаман.

Яқинда Ўғилой хола қўли бўйнига осиғлиқ, қишлоқ Советига кириб келди. Онанинг икки кўзи жиққа ёш, лаблари титрайди, ўпкасини тута олмайди. Сочлари оқ, паришон она бечора бу ерга нима учун келганини ҳам айтолмайди. Биз она кўнглини юпатишга ҳаракат қилдик. Воқеа равшан бўлди. 73 ёшга кирган мунис, муштипар, азиз онани ноқобил фарзанд Қўзибой ва унинг хотини уйдан ҳайдабди. Айтишга тилинг ҳам бормайди. Онанинг қўли дока билан боғланиб бўйнига осилганлиги Қўзибойнинг хатъий ҳаракатидан далолат бериб, унга чексиз нафратимизни уйғотиб юборди.

Хўш, нима гуноҳи бор онанинг. Бир парча этлигидан бағрига босиб, елкасига опичиб, дард чекмасин деб ундириб ўстирганлигидами, роҳатини кўрармикинман деб узоқ йиллар фарзандга кўз тикканидами? Ҳа, майли, онада ҳам бироз айб бор дейлик. Ахир унинг бу айби онанинг бир неча ҳузур-ҳаловатидан кечиб, бешигингни қучиб, оқ сутини сенга юттирганлиги олдида денгизга тушган томчи каби гап-ку. Шундай бўлгандан кейин ноқобил ўғил, сен унинг, агар бор бўлса, кичкинагина айбини кечиришга мажбур эмасмисан, ёки ироданг, кучинг бунга ожизлик қиладими?

Ҳа, ожизлик қилаяпти. Қўзибой билан Бувҳол она ҳурматини оёқ ости қиляпти. Мабодо, ўхшатишимиз тўғри деб топилса, келин Бувҳол бамисоли милтиқнинг «тепки»си, Қўзибой унинг «ўқ»и. Келин «тепки»ни босган заҳоти Қўзибой «ўқ» бўлиб отилади-ю, бегуноҳ она қалбини жароҳатлайди.

Ўғилой она шундай қилиб уйидан қувилди. Фарзандим деб йўлида сочи оқарган, отаси йўқ вақтида ота бўлган, Қўзибой ва Бувҳолни уй-жойлик қилган она ўзи ўсиб-унган даргоҳдан кетди. Қишлоқ аҳли-чи, уни ўз паноҳига олди. Эл-юрт заковатли оналарни кўчаларга ташламайди. Шу ўринда Қўзибой билан Бувҳолга улуғ шоир Абдураҳмон Жомийнинг ҳикматли бир гапини эслатиб ўтмоқчимиз. Зора унинг қаҳратон қиш каби совуқ, тош каби қаттиқ юраги бироз эриса:

Онангдан бош товлама,
ошмасин дарди,
Шараф тожи эрур оёғин
гарди.

Шерали ЕРТОЕВ,
Оққўрғон район Элтамғали қишлоқ советининг раиси.

Исхак МАШБАШ

(Адигей шоири)

ТУГМА

Музейдаги ёдгорлик—пальто
Диққатимни тортар ўзига.
Тугмаларн нечун ҳар хилда,
Ишонмайман асло кўзимга,
Агар айтсам буни онамга
Ишонмасди ва дерди:— туҳмат.
Наҳот шундоқ улуғ одамга
Топилмаса бир хилда
тугма.
Ҳа, у вақтларда ип ҳам кўп
азиз,
Россияда шароит оғир.
Тушинаман, қарайман бесўз,
Кейин дейман: наҳотки, ахир...
Яна қайта тикиламан лол,
Кўзим мени алдар эҳтимол,
Агар буни билсайди онам
Адигияни қадамба-қадам
Кезиб чиқиб изларди тугма,
Топгач совға қиларди зумда —
Тугмаларни сенга, эй Ильич!
Йўқ-йўқ, ўзи Москвага келиб
Кетар эди пальтонгга тикиб.
Шундан кейин ухлар эди тинч.

Ю. ШОМАНСУР
таржимаси.

Гулларга боқиб

Гулларга боқиб қолдинг,
Маҳлиё этди чаман.
Қуёшга бўса учун
Ғунча очар лабини.
Билмайман, сенга атаб
Мен гуллар уздиммикан,
Гулини севган гул юзли
Ё уздингчи қалбимни?

Рауф ТОЛИПОВ.

БУГУН, КАТТА ФУТБОЛ

Тошкентнинг «Пахтакор» стадиони. Унинг майдони азалдан қутлуғ саналади. Эсланг-а, шу ерда сўнгги тренировка ўйини ўтказган совет терма футболчилари Мельбурн олимпиадасидан олтин медаль олиб қайтишган эди. «Пахтакор»нинг майдони «Олтин матч»ни ютган Тбилиси динамочилари учун, олий лигага йўлланма олган Кутаиси ва Кировобод футболчилари учун «муқаддас» бўлиб қолди. Бугун эса Европа кубоги учун курашаётган Москванинг «Торпедо» командаси чехословакиялик рақиби «Спартак»ни шу ерда қабул қилади.

«Торпедо» қарийб бир ҳафтадан буён шаҳримизда бу мусобақага ҳозирланмоқда. Чехословакиялик футболчилар эса кеча кечқурун Тошкентга учиб келишди. Иккала команда бир-бирига муносиб рақиб. «Торпедо» командасини ишқибозларга таништириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Беш-олти йилдирки, бу клуб совет футболининг эталони ҳисобланади. Жаҳонга танилган Валерий Воронин, Эдуард Стрельцов ва Анзор Кавазашвили сингари хизмат кўрсатган спорт мастерларини ўзида бирлаштирган бу команда катта халқаро учрашувлар тажрибасига эга.

«Спартак» футболчилари Трнава шаҳрининг командасидир. Трнава Чехословакиянинг кичкинагина шаҳри. Унда яшайдиган аҳоли йиғилса «Пахтакор» стадионини ҳам тўлдирмайди. Лекин унинг ажойиб командаси бу шаҳар шуҳратини элларга танитмоқда. Мамлакат кубогини қўлга киритиб, чемпионатда учинчи ўринни олган спартакчилар Европанинг номдор клубларидан Венгриянинг «Ференцварош»ини 2:1, Италиянинг «Лацио»сини 1:0 ва «Фиорентина»сини 2:0, Югославиянинг «Хайдук» командасини 3:0, Англиянинг «Бёрнли» командасини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратиб, кейинги вақтларда шов-шувга сабабчи бўлди. Команданинг бундай катта муваффақияти аввало унинг талантли тренери Антон Малатинскии меҳнати самарасидир. Зўр футбол мутахассиси Малатинский қисқа вақт ичида кучли коллектив вужудга келтирабилди. Унинг командасининг шиори — ҳужум! Ҳужумга марказий ҳимоячи ва дарвозабондан бошқа ҳамма ўйинчи қатнашади. Спартакчиларнинг ёши ўртача 20—25 да. Шунинг учун ҳам команда тезкорлик билан ўйнайди, чарчаш нималигини билмайди. Бу коллективда Чехословакия терма командасининг тўртта ўйинчиси бор. Булар — ҳужумчилар Адамец, Кабат, Куна ва ҳимоячи Добиаш. Ҳужумчи Адамец Чехословакия биринчилигида энг кўп тўп урган (22 та) снайпердир.

Рақибларнинг бугунги учрашуви қандай ўтаркин? «Торпедо»нинг тренери Валентин Иванов «йигитларимиз мамлакат биринчилигидаги муваффақиятсизликни халқаро учрашувда зафар қозониш билан оқлашга ҳаракат қиладилар» демоқда.

«Спартак» клубининг секретари Л. Шнайдернинг мана бу сўзларига қулоқ солинг: «Бизга қийин бўлади, лекин биз ҳам қандай футбол ўйнашни биламиз». Ҳужумчилар пешқадами Йозеф Адамец эса бундай дейди: «Агар биз «Торпедо» ҳимояси калитини топабилсак, чорак финалга чиқишимиз муаммо эмас. Бизнинг ҳимоямиз Стрельцовни ушлай олармикан, ҳамма гап ана шунда».

С. МУСАЕВ.

ДУНЁНИ КЕЗГАН ФИЛЬМ

«Ўн-уч қалдирғоч!» Ўзбек зиёлилари вакилларининг босиб ўтган ҳаёт йўли ҳақида ҳикоя қилувчи бу ҳужжатли фильм ўзига шонли йўл топди.

«Ўн уч қалдирғоч» республикамиз экранларига чиқарилгач, чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамияти ташаббуси билан эсперанто тилларига дубляж қилинди.

Бунгача ажойиб фильм, халқаро ярмарка ва кўргазмаларда ҳам намойиш қилинди.

Яқинда мазкур фильм чет эл жамоатчилигининг олқишига яна сазовор бўлди. Франкфурт-Майн шаҳрида ўтказилган IV Осиё фильмлари фестивалида СССР куни нишонланди. Ўша куни «Ўн уч қалдирғоч» ҳам кино арбоблари эътиборига ҳавола қилинди.

А. АКРАМОВ.

ҲОДИСА

ТУНДАГИ ШАРПАЛАР

Вақт алламаҳал эди. Такси шофери Эмиков рулда, тун қўйнида сокин нафас олаётган шаҳар кўчаларидан бирида елдек учиб борарди. Теварак атроф жимжит. Йўловчи кишилар ва йўловчи машиналар кўринмасди. Шу чоқ кўча четидаги бир чинор соясида уч нафар кишининг қора шарпаси кўринди. Улардан бири сакраб йўлнинг ўртасига тушди ва қўл кўтариб келаётган такси машинасини тўхтатди...

Шу кеча Ленин район милициясининг 1-бўлим участка вакили Ҳаким Ҳасановга телефон орқали хабар қилинди: «Районнинг Рисовая кўчасида енгил машина билан юк машинаси тўқнашиб ҳалокатли ҳолат юз берган ва такси шофери ҳушсиз ётибди». Милиция ходимлари зудлик билан воқеа содир бўлган жойга етиб келишганда Эмиков машинада ҳушсиз ётарди. У номаълум шахслар томонидан оғир жароҳатланган эди. Шу ерда турган юк машинасининг шофери милиция ходимларига пачоқланган такси машинани кўрсатиб, бу машина шофери кўча қоидасини бузганини ва юк машинасига келиб урилганини, шундан сўнг машинадан уч киши чиқиб қочиб кетганини сўзлаб беради.

Масала равшан. Бир группа жиноятчилар мудҳиш ниятларини охирига етказолмай, қочишган. Энди уларни бутун чоралар билан топиш керак. Вақт зиқ эди. Фурсатни бой бериш ишни анча мушкуллаштириши мумкин. Ҳаким Ҳасанов дарҳол жиноят изини «иссиғи»да қидиришга киришади. Кўп ўтмай жиноятчиларнинг бири Вячеслав Антипов қўлга тушди. Энди қолган икки жиноятчини тутиш керак. Район милициясининг навбатчиси Қурбонов жиноятчиларни топиш учун оператив группа тузди. Район жиноят қидирув бўлимининг оператив ходими Исмоил Алимов бошчилигидаги бу группа тонготарга яқин жиноятчилар—Алексей Федоров ва Юрий Новальцевларни ҳам қўлга туширди. Бу вақтга келиб Эмиков ҳушига келган эди...

Воқеа бундай бўлган. Антипов, Федоров ва Новальцевлар ўзаро тил бириктириб тун ярмида «ов»га чиқишган эди. Шу пайт Рисовая кўчасидан келаётган биринчи такси машинани тўхтатиб, шофердан Қўйлиққа элтиб қўйишни сўрашади Бирок машина қўзғалиши ҳамоно Эмиковни уриб ҳушидан кетказишади. Улар кассадаги пулни олиб, машинани ҳайдаб қочмоқчи бўлганларида фалокатга учрашади. Шундан сўнг жиноятчилар шошилинч равишда машинадан чиқиб қочишади ва тун қаърига кириб ғойиб бўлишга уринишади.

Милиция ходимларининг сезгирлиги, оператив иш кўришлари туфайли жиноятчилар шайкаси бир кечанинг ўзидаёқ қўлга туширилди.

Н. ВИКТОРОВ.

«ЎРТОҚ» кондитер фабрикасининг цех бошлиғи С. Зиёмухамедова ва ишчиси С. Бобоевалар янги маҳсулот сифатини кўздан кечиришяпти.

ҲАР ТУҒРИДА

ЖЕНЬШЕНЬ ВА АСАЛ

Узоқ шарқли олимларнинг асалга аралашган женьшеннинг ноёб шарбатини олишларида асаларилар кўмак берди. СССР Фанлар Академияси Сибирь бўлими Узоқ Шарқ филиалининг тоғлик Тайга станцияси ходимлари асалариларни женьшень ўрнида ишлатиладиган ажойиб элеутерококк барглари солиб тайёрланган шарбат билан озиқланишга ўргатиш билан шуғулландилар.

Шу куз ажойиб сифатли дастлабки асал ҳосили йиғиб олинди. Элеутерококкли асалнинг кишини бардам қилувчилик таъсири зўр эканлигини тажрибалар кўрсатди.

ИЛЕК ДАРЁСИДА ҚУНДУЗЛАР

Катта насос станцияси Илек дарёсининг ўзанини ярим ой мобайнида тўлдирди. Бошқирдистон ўрмонларидан Урал областига кўчиб келган қундузлар бу жойни яхши кўриб қолишган эди. Қундузлар яшаш жойини ёзда ўзгартириб, дарё ўзанларидан бирида ўрнашган эди. Кузга келиб Илек жуда саёзланиб қолди. Агар овшунослар ёрдам бермаса, қундузлар совуқ тушгунга қадар янги қишлик уяларини битказа олмас эди. Овшунослар дарё ўзанини қундузлар ўз уяларини қура оладиган юзага қадар сув билан тўлдирдилар.

Дарё қундузлари кўчиб келган район, шунингдек унинг атрофлари заповедник деб эълон қилинди: Бу ерда ҳар қандай ов қилиш ман этилган.

ДЕНГИЗ КИРПИЛАРИ АВИАПОЧТА ОРҚАЛИ

Атлантикадан Мурманскка катта «Хабаровск» балиқ овлаш кемаси келган заҳоти шу кема капитанининг иккинчи ёрдамчиси Виктор Королев албатта бош почтамтда пайдо бўлади. Таниш алоқачилар ундан кўпдан-кўп посилкалар қабул қилиб олар эканлар, ҳар қачонгидек ҳазил қилишади:

— Яна «денгиз жониворларини авиапочта билан юбораяпсизми?». Бугун юбораётган нарсангиз нима — қуритилган анулами ёки денгиз кирписими?

Виктор Королев денгиз қаърида яшайдиган жониворлар ва ўсимликларни йиғиш билан шуғулланади. «Хабаровск»да унинг бу ишига қизиқиб қарашади. Чунки, биринчидан, унинг коллекцияси жуда ноёб — бир неча минг нусхага боради ва унинг хизматларидан океанология ҳаваскорларигина эмас, мутахассислар ҳам тез-тез фойдаланиб туришади. Иккинчидан, бу машғулот ҳар бир денгизчининг севган иши. Кема балиқ овида юрганда матрослар ов тўрига илинган маржонлар, жуда катта қисқичбақалар, денгиз кирпиларини олиб, Виктор коллекциясини тўлдириб юборадилар.

Денгиз наботати ва мавжудоти билан қизиқувчиларнинг кўплари Королев коллекциясидан хабардор. Денгизчи ўз ажойиб коллекциясининг бир қисмини Рязандаги «Бригантина» клуби болаларига, Курск область Рильск шаҳридаги мактаб ўқувчиларига ва денгиз билан қизиқувчи бошқа кўп кишиларга авиапочта орқали юборди.

ТАРВУЗДА ОРАНЖЕРЕЯ

Приморье ўлкасидаги Вознесенск қишлоғида яшовчи Н. Боршчевский уйига тарвуз кўтариб келди. У тарвузни икки палла қилди-ю, кўзларига ишонмай қолди — палла ичидаги ингичка новдалар оқиш барглар ёзган эди. Улар бўшаб қолган тарвуз ичини тўлдириб кичкина оранжерея ҳосил қилган.

ТУНГУЗ ҚАБИЛАЛАРИНИНГ БОҒЛАРИ

Узоқ Шарқда мева берувчи қадимий боғлар топилди. Олимларнинг тахминига кўра, бу боғларни бундан 700—900 йил илгари тунгуз қабилалари барпо қилган. Боғлар Находка шаҳридан тахминан 70 километр нарида сой водисида жойлашган. Ўтиш қийин бўлган чангалзор ва дарахтлар қоплаб олган тош деворлар бу боғларни тўсиб турибди.

100 гектар чамаси майдонни эгаллаган боғда олмазор, ўрикзор, олхўризор ва токзорлар равшан ажралиб турибди. (ТАСС).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 10.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 11.00 — **Спорт** («Ёшлик» студияси). 11.30 — **Эҳтиёт бўлинг, бувижон** (бадиий фильм).

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 16.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 17.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида), 17.15 — **Қувноқ минутлар** (болалар учун), 17.45 — **Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари** («Ёшлик» студияси), 18.20 — **Сиҳат-саломатлик университети**, 19.00 — **Концерт** (ёш ижрочилар), 19.50 — **Телеянгиликлар.**

20.10 — **Эртаги кун программаси.**

20.15 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

16.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.15 — **Концерт**, 20.55 — **Бир кварталдаги икки киши** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 25/XI да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/XI да **Аяжонларим**, 26/XI да **Мудҳиш айбнома.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/XI да **Катта концерт**, 26/XI да **Гавҳари шамчироғ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Беором юраклар» ёшлар коллективининг гастроллари. Айиқлар аттракциони.** Ўргатувчи — **Владимир Тин.**

КИНО

Тушки паром — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Журналист — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1-20 минут ва кеч 6 яримда), «МОСКВА» (кундуз 5-40 минутда).

Учбурчак — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда, тоқ соатларда).

Замонамиз қаҳрамони (кундуз соат 12 да), **Яшил арава** (кундуз ва кечқурун) — «ЧАЙКА».

Фиръавн — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ПОЙАФЗАЛЧИЛАР САНЪАТ САРОЙИДА

25 ноябрда

Бошқирдистон АССР халқ артисткаси

ФАРИДА КУДАШЕВА

Бошқирдистон АССР халқ артисти

БАХТИ ГАЙСИН

артистка Гулсум Хабибулина ва бошқаларнинг

ХАЙРЛАШУВ КОНЦЕРТИ

Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТ

Чуқур печать бўйича **ретушёр, монтажчи, шлифовшчик, нусха кўчирувчи, травильщик ва печатчи мутахассислигига** ўқитиш учун (Москва ва Киев шаҳарларида) **ўрта маълумотли**

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ
таклиф қилади

Ўқиш муддати 3 ойдан бир йилгача.

Ўқиш вақти ишлаб чиқариш стажига қўшилади.

Ўқувчилар ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

Редактор А. ИСМОИЛОВ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 01425. Индекс—64697. А. 1795.